

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

Методичні вказівки
до виконання курсової роботи
з дисципліни “Фінансовий аналіз”
для студентів напрямку 6.030509 –
облік і аудит

Затверджено
на засіданні Вченої ради
академії
Протокол № 1 від 27.01.2014

УДК 657.62(076)

Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни “Фінансовий аналіз” для студентів напряму 6.030509 – облік і аудит / Укл.: Р.Б. Сокольська, В.Д. Зелікман, Ю.О. Распопова, Т.В. Акімова. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2014. – 28 с.

В роботі наведені методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни “Фінансовий аналіз”.

Надані структура, зміст та вимоги до оформлення курсової роботи, варіанти вихідних даних, вказівки та рекомендації до виконання окремих розділів роботи. Наведені література, що рекомендується для виконання курсової роботи та поглибленого вивчення дисципліни “Фінансовий аналіз”.

Призначені для студентів напряму 6.030509 – облік і аудит усіх форм навчання.

Укладачі: Р.Б. Сокольська, канд. екон. наук, доц.
В.Д. Зелікман, канд. техн. наук, доц.
Ю.О. Распопова, канд. екон. наук, доц.
Т.В. Акімова, ст. викл.

Відповідальна за випуск Г.О.Король, канд. екон. наук, проф.

Рецензент І.Г.Сокиринська, канд. екон. наук, доц. (НМетАУ)

ВСТУП

В сучасних умовах розвитку ринкових відносин в Україні підвищується значущість достовірної неупередженої інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства. На підставі цієї інформації можна отримати висновки, які надають можливість приймати економічно обґрунтовані рішення як менеджерам самого підприємства, так і кредиторам, інвесторам та іншим юридичним та фізичним особам, так чи інакше зацікавленим у його діяльності. Саме цю проблему і вирішує фінансовий аналіз діяльності та стану підприємства.

Навичок виконання аналізу фінансової звітності підприємства студенти набувають при вивченні дисципліни “Фінансовий аналіз”, зокрема – при виконанні за індивідуальними завданнями курсової роботи з цієї дисципліни.

Дані методичні вказівки призначені допомогти студентам напряму 6.030509 – облік і аудит у виконанні курсової роботи з дисципліни “Фінансовий аналіз”.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Призначення курсової роботи

Курсова робота призначена для відпрацювання у студентів практичних навичок у виконанні елементів роботи фінансового аналітика на підприємстві або у фінансовій установі і полягає в проведенні фінансового аналізу на основі двох форм фінансової звітності підприємства: форми 1 – Баланс та форми 2 – Звіт про фінансові результати.

Виконана таким чином робота відображає механізм проведення фінансового аналізу на основі фінансової звітності підприємства, складеної за національними Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

Це дозволить студенту навчитися аналізувати фінансову інформацію із застосуванням різних методів фінансового аналізу (горизонтального і вертикального аналізу та системи фінансових коефіцієнтів, аналізу фінансової стійкості і ліквідності за даними балансу; діагностики ймовірності банкрутства підприємства), робити на підставі отриманих результатів самостійні аналітичні висновки про фінансовий стан підприємства та результати його діяльності.

При виконанні курсової роботи студенту надається можливість виявити свої знання методів і прийомів фінансового аналізу, уміння орієнтуватися в основних фінансових показниках діяльності підприємства, інтерпретувати отримані результати.

Мета виконання курсової роботи:

- поглиблення і закріплення теоретичних знань в області фінансового аналізу;
- придбання практичних навичок і умінь для самостійного рішення задач з аналізу фінансової звітності підприємств;
- оволодіння методикою і придбання навичок використання різних методів і прийомів фінансового аналізу;
- вироблення умінь з інтерпретації отриманих результатів та формування аналітичних висновків про фінансовий стан підприємства та результати його діяльності.

1.2. Вимоги, що пред'являються до курсової роботи

Курсова робота виконується студентами напряму 6.030509 – облік і аудит. Для її успішного виконання необхідні знання як з дисципліни “Фінансовий аналіз”, так і зі спеціальних та професійно орієнтованих дисциплін: “Економічний аналіз”, “Економіка підприємства”, “Фінанси”, “Бухгалтерський облік” та ін.

У курсовій роботі передбачається проведення фінансового аналізу на основі двох форм фінансової звітності підприємства: форми 1 – Баланс та форми 2 – Звіт про фінансові результати із застосуванням наступних методів:

- горизонтального та вертикального аналізу;
- аналізу фінансових коефіцієнтів;
- аналізу фінансової стійкості та ліквідності за даними балансу;
- діагностики ймовірності банкрутства підприємства.

При виконанні курсової роботи отримані результати повинні бути інтерпретовані та зроблені самостійні аналітичні висновки щодо фінансового стану та результатів діяльності підприємства. Необхідно також звернути увагу на економічний зміст показників, що розраховуються, на їхню роль для отримання даних про стан коштів підприємства та їх джерел.

Курсова робота оформлюється у вигляді пояснювальної записки в обсязі 25 – 30 сторінок у суворій відповідності до вимог до оформлення курсових та дипломних робіт студентів [1]. Робота обов'язково повинна бути скріплена. В тексті мають бути посилання на використані літературні або інші джерела.

1.3. Видача завдання з курсової роботи та її захист

Завдання на курсову роботу студентам видає керівник.

Приклад вихідних даних для аналізу фінансового стану підприємства наведений в таблицях 1.1 – 1.3.

Вихідні дані для курсової роботи студент має отримати на підприємстві за місцем проходження практики, а в разі неможливості – шляхом перерахування даних з таблиць 1.1 та 1.2 доданням до чисел, позначених знаком (*), номера своєї залікової книжки.

Наприклад, якщо номер залікової книжки студента 123456, то первісна вартість основних засобів (форма №1 – Баланс, рядок 1011) на 01.01.200Y становитиме

$$358169 + 123456 = 481625,$$

де 358169 – відповідне значення з таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Баланс підприємства на 01 січня 200ґр.

Найменування статті	Код рядка	01.01.200X	01.01.200Y
1	2	3	3
АКТИВИ			
1. НЕОБОРОТНІ АКТИВИ			
Нематеріальні активи	1000	39 000	34 000
Основні засоби:	1010	266518	246086 (*)
первісна вартість	1011	350269	358169 (*)
знос	1012	83751	112083
Довгострокові фінансові інвестиції	1035	15000	15000
Усього за розділом 1	1095	320518	295086 (*)
2. ОБОРОТНІ АКТИВИ			
Запаси	1100	51475	45360
Векселі одержані	1120	47400	42800
Дебіторська заборгованість	1125-1155	270600 (*)	388800
Поточні фінансові інвестиції	1160	54200	14200
Гроші та їх еквіваленти	1165	17438	11686
Витрати майбутніх періодів	1170	11000	10000
Усього за розділом 2	1195	452113 (*)	512846
БАЛАНС	1300	772631 (*)	807932 (*)
ПАСИВ			
1.ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Зареєстрований капітал	1400	318000	318000
Додатковий капітал	1410	12000	12000
Нерозподілений прибуток	1420	60539 (*)	116764
Усього за розділом 1	1495	390539 (*)	446764
2 .ДОВГОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	5600	4400
Довгострокові кредити банків	1510	15000	10000
Інші довгострокові зобов'язання	1515	80000	80000
Усього за розділом 2	1595	100600	94400

Продовження таблиці 1.1

1	2	3	4
3. ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ			
Короткострокові кредити банків	1600	6500	10500
Векселі видані	1605	37600	32600
Поточна заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	5000	5000
товари, роботи, послуги	1615	142988	97200 (*)
з бюджетом	1620	34054	35068
з оплати праці	1630	55350	86400
Усього за розділом 3	1695	281492	266768 (*)
БАЛАНС	1900	772631 (*)	807932 (*)

Таблиця 1.2

Звіт про фінансові результати за 200Xр.

Найменування статті	Код рядка	200X рік	200Z рік
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1440000 (*)	1230000 (*)
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	1106818 (*)	918257
Валовий прибуток	2090	333182	311743 (*)
Адміністративні витрати	2130	86400	55350
Витрати на збут	2150	122400	129150
Фінансові результати від операційної діяльності (прибуток)	2190	124382	127243 (*)
Доход від участі в капіталі	2200	1520	500
Інші фінансові доходи	2220	6150	1250
Фінансові витрати	2250	11200	11200 (*)
Втрати від участі в капіталі	2255	2400	3200
Інші витрати	2270	1560	1080

Продовження таблиці 1.2

1	2	3	4
Фінансові результати до оподаткування (прибуток)	2290	116892	113513
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	35068	34054
Чистий фінансовий результат (прибуток)	2250	81824	79459

Таблиця 1.3

Додаткова інформація з балансу на 01.01.200Zр.
для розрахунку показників ділової активності та рентабельності

Інформація	Код рядка	01.01.200Z
Основні засоби (залишкова вартість)	1010	255407
Запаси	1100	56587
Сума активів	1300	441002
Власні кошти	1495	280428
Довгострокові забезпечення	1520	-
Довгострокові зобов'язання	1500-1515	100511

Зауваження:

а) при виборі вихідних даних треба звернути увагу на те, що 200X – звітний рік, 200Y – наступний рік (тобто $Y=X+1$), 200Z – попередній рік (тобто $Z=X-1$);

б) значення в таблицях 1.1 – 1.3 наведені в тисячах гривень;

в) форма 1 – Баланс та форма 2 – Звіт про фінансові результати наведені у скороченому вигляді: тільки статі, які мають чисельні значення; зокрема, не наведені третій розділ активу та четвертий розділ пасиву балансу (відповідно “НЕОБОРОТНІ АКТИВИ, УТРИМУВАНІ ДЛЯ ПРОДАЖУ, ТА ГРУПИ ВИБУТТЯ” та “ЗОБОВ’ЯЗАННЯ, ПОВ’ЯЗАНІ З НЕОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ, УТРИМУВАНИМИ ДЛЯ ПРОДАЖУ, ТА ГРУПАМИ ВИБУТТЯ”), значення усіх статей за якими дорівнює нулю;

г) дані, не позначені знаком (*), єдині для усіх варіантів.

Оформлена відповідним чином робота представляється керівнику та захищається.

1.4. Тематика і структура курсової роботи

Тема курсової роботи формулюється як “Аналіз фінансової звітності підприємства”.

Робота складається з наступних структурних елементів:

- титульний аркуш;
- реферат;
- зміст;
- вступ;
- спеціальна частина;
- висновки;
- перелік посилань;
- додатки.

Вказівки до виконання окремих структурних елементів курсової роботи з дисципліни “Фінансовий аналіз” для студентів напряму 6.030509 – облік і аудит, вимоги до змісту та оформлення цих структурних елементів наведені нижче.

2. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ КУРСОВОЇ РОБОТИ

2.1. Титульний аркуш

Титульний аркуш є першою сторінкою курсової роботи і містить основну бібліографічну інформацію: назва роботи, автор, керівник. У верхній частині титульного аркушу повинні бути відображені дані про міністерство, вищий навчальний заклад та кафедру, у нижній частині – назва міста та рік виконання роботи.

Приклад оформлення титульного аркушу курсової роботи з дисципліни “Фінансовий аналіз” для студентів напряму 6.030509 – облік і аудит наведений у додатку А.

2.2. Реферат

Призначення реферату курсової роботи – подання у стислій формі загальної інформації про роботу (обсяг, кількість ілюстрацій, таблиць, додатків, джерел інформації), основні відомості щодо її змісту у текстовій формі (об’єкт дослідження або розроблення, мета роботи, методи, що були використані, основні результати роботи та можливість їх використання) та перелік ключових слів (від 5 до 15 слів чи словосполучень, які визначають сутність роботи, написані в називному відмінку великими літерами в рядок через коми).

Обсяг реферату має складати 1 сторінку. Приклад реферату курсової роботи з дисципліни “Фінансовий аналіз” для студентів напряму 6.030509 – облік і аудит наведений у додатку Б.

2.3. Зміст

У змісті послідовно вказуються вступ, номери та назви усіх розділів, підрозділів, пунктів та підпунктів, якщо вони мають заголовки, висновки, перелік посилань, назви додатків, а також номери сторінок, на яких починаються ці структурні елементи курсової роботи.

Реферат, який розташовується до змісту, у зміст роботи не включається.

2.4. Вступ

У вступі необхідно коротко проаналізувати основні тенденції та напрями розвитку економічної ситуації в Україні, підкреслити зростання значення фінансового аналізу для забезпечення ефективної діяльності вітчизняних підприємств у сучасних умовах.

Особливу увагу слід приділити важливості фінансового аналізу для прийняття зважених управлінських рішень, на підставі чого обґрунтувати актуальність роботи.

Наприкінці вступу слід визначити мету та задачі роботи, а також очікувані результати та можливості їх використання. Орієнтовний обсяг вступу – 1 - 2 сторінки.

2.5. Спеціальна частина: аналіз фінансової звітності підприємства (форми 1 – Баланс та форми 2 – Звіт про фінансові результати)

Починати фінансовий аналіз треба з виконання горизонтального та вертикального аналізу балансу та звіту про фінансові результати.

При виконанні вертикального аналізу балансу за 100% приймається підсумок балансу, при виконанні вертикального аналізу звіту про фінансові результати за 100 % приймається сума виручки від реалізації. Інші статті розраховуються як відсоткова частка від підсумку балансу або виручки від реалізації.

Горизонтальний аналіз полягає у розрахунку абсолютного та відносного відхилення по кожній статті балансу та звіту про фінансові результати. Абсолютне відхилення для статей балансу розраховується як різниця між даними на кінець і на початок звітного періоду. Для статей звіту про фінансові результати абсолютне відхилення розраховується як різниця між даними за звітний і за попередній періоди. Відносне відхилення для статей балансу розраховується у відсотках як результат ділення абсолютного відхилення на дані на початок періоду. Для статей звіту про фінансові результати відносне відхилення розраховується як результат ділення абсолютного відхилення на дані за попередній період.

Висновки за результатами аналізу робляться після розрахунків окремо по вертикальному та горизонтальному аналізу балансу та звіту про фінансові результати.

При виконанні вертикального аналізу балансу треба звернути увагу на зміну частки основних засобів, частку оборотних активів в активі

балансу, зміни у дебіторській та кредиторській заборгованості, частку власного капіталу у загальній сумі пасиву та ін. При виконанні вертикального аналізу звіту про фінансові результати слід звернути увагу на те, яку частку складає собівартість реалізованої продукції у чистому доході, зміну частки фінансового результату від операційної діяльності та ін., а також вказати, з чим пов'язані визначені зміни.

При виконанні горизонтального аналізу балансу треба звернути увагу на зміну суми активів підприємства, необоротних та оборотних активів і на те, за рахунок яких факторів відбулись певні зміни з пасивами і про що це свідчить. При виконанні горизонтального аналізу звіту про фінансові результати треба звернути увагу на зміни виручки підприємства, собівартості продукції, валового прибутку, прибутку від операційної діяльності та ін., а також визначити, які фактори вплинули на ці зміни.

Після вертикального та горизонтального аналізу робиться аналіз фінансових коефіцієнтів.

Необхідно розрахувати основні фінансові коефіцієнти по наступних групах:

а) показники структури капіталу:

- 1) коефіцієнт незалежності;
- 2) співвідношення позикових і власних коштів;
- 3) питома вага дебіторської заборгованості у вартості майна;
- 4) питома вага власних і довгострокових позикових коштів у вартості майна;

б) показники ліквідності:

- 1) коефіцієнт абсолютної ліквідності;
- 2) коефіцієнт термінової ліквідності;
- 3) коефіцієнт загальної ліквідності;
- 4) питома вага запасів в сумі короткострокових зобов'язань;

в) показники ділової активності:

- 1) загальний коефіцієнт оборотності;
- 2) оборотність запасів;
- 3) оборотність власних коштів;

г) показники прибутковості (рентабельності):

- 1) коефіцієнт рентабельності всього капіталу;
- 2) коефіцієнт рентабельності власних коштів;
- 3) коефіцієнт рентабельності виробничих фондів;
- 4) коефіцієнт рентабельності продажу;
- 5) коефіцієнт рентабельності перманентного капіталу.

При аналізі коефіцієнтів ліквідності та фінансової стійкості для оцінки динаміки їх змін достатньо даних балансу на початок та на кінець звітного періоду.

При аналізі коефіцієнтів рентабельності та ділової активності для оцінки динаміки їх змін необхідні додаткові дані з попереднього балансу. Це пов'язано з необхідністю використання для розрахунку цих показників як форми 1 – Баланс, так і форми 2 – Звіт про фінансові результати, які мають різні принципи складання (баланс складається на певну дату, а звіт про фінансові результати – за певний період). Тому для розрахунку зазначених коефіцієнтів дані балансу усереднюються, тобто дані на початок та кінець періоду складаються та поділяються на два.

Для оцінки динаміки показників рентабельності та ділової активності необхідно розрахувати їх значення і за попередній період, а для цього вихідних даних тільки одного балансу недостатньо. Необхідна додаткова інформація отримується з таблиці 1.3.

При виконанні завдання слід звернути увагу на економічний зміст показників, що розраховуються, на їх роль для отримання даних про стан коштів підприємства та їх джерел.

Висновки за результатами аналізу коефіцієнтів можна робити по кожній групі показників або по кожному коефіцієнту окремо.

Необхідно звернути увагу на те, що коефіцієнт рентабельності власних коштів розраховується тільки для чистого прибутку, оскільки саме чистий прибуток буде розподілений між власниками підприємства. Крім того, слід відзначити, що до перманентного капіталу відноситься власний капітал та довгостроковий позиковий капітал.

Після аналізу фінансових коефіцієнтів необхідно зробити загальні висновки.

Після аналізу коефіцієнтів робиться аналіз фінансової стійкості та ліквідності за даними балансу.

Для аналізу фінансової стійкості підприємства необхідно баланс представити в агрегованому вигляді, наведеному в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Баланс підприємства в агрегованому вигляді

АКТИВ	Умовні позначення	ПАСИВ	Умовні позначення
1. Необоротні активи	НА	1. Джерела власних коштів	ВС
2. Запаси	З	2. Розрахунки та інші зобов'язання	КЗ
3. Грошові кошти, дебіторська заборгованість та інші активи, зокрема:	ГК+ДЗ	3. Кредити та інші позикові кошти, зокрема:	КК+ДК
3.1. Грошові кошти та короткострокові фінансові вкладення	ГК	3.1. Короткострокові кредити та інші позикові кошти	КК
3.2. Дебіторська заборгованість та інші активи	ДЗ	3.2. Довгострокові кредити та позикові кошти	ДК
БАЛАНС		БАЛАНС	

Треба перевірити чи виконуються наступні умови платоспроможності для підприємства на початок та на кінець звітного періоду. Умови платоспроможності:

- а) $З \leq (СС+ДК-НА)$;
- б) $(ГК+ДЗ) \geq (КК+КЗ)$.

За результатами розрахунків робляться висновки про виконання підприємством умов платоспроможності.

Найбільш узагальнюючим показником фінансової стійкості є надлишок або нестача джерел коштів для формування запасів.

Для характеристики джерел формування запасів використовуються наступні показники:

- наявність власних оборотних коштів (BC–HA);
- наявність власних і довгострокових позикових джерел формування запасів (BC+ДК–HA);
- загальна величина основних джерел формування запасів (BC+ДК+KK–HA).

Ці показники відображають ступінь застосування підприємством різних видів джерел для формування запасів.

Трьом показникам наявності джерел формування запасів відповідають три показники забезпеченості запасів джерелами їх формування:

- надлишок або нестача власних оборотних коштів (BC–HA–З);
- надлишок або нестача власних і довгострокових позикових джерел формування запасів оборотних коштів (BC+ДК–HA–З);
- надлишок або нестача загальної величини основних джерел для формування запасів (BC+ДК+KK–HA–З).

У таблиці 2.2 наводиться класифікація типів фінансової стійкості, виходячи із ступеня покриття активами зобов'язань.

Таблиця 2.2

Класифікація типів фінансової стійкості виходячи із ступеня покриття необоротними активами зобов'язань

Класифікація типів фінансової стійкості		Умови виконання
1		2
Абсолютна	Поточна	$ГК \geq КЗ$
	у короткостроковій перспективі	$ГК \geq КЗ+KK$
	у довгостроковій перспективі	$ГК \geq КЗ+KK+ДК$
Нормальна	Поточна	$(ГК + ДЗ) \geq КЗ$
	у короткостроковій перспективі	$(ГК + ДЗ) \geq КЗ+KK$
	у довгостроковій перспективі	$(ГК + ДЗ) > КЗ+KK+ДК$

Продовження таблиці 2.2

1		2
Передкризова	Поточна	$(ГК + ДЗ + З) \geq КЗ$
	у короткостроковій перспективі	$(ГК + ДЗ + З) \geq КЗ + КК$
	у довгостроковій перспективі	$(ГК + ДЗ + З) \geq КЗ + КК + ДК$
Кризова	Поточна	$(ГК + ДЗ + З) < КЗ$
	у короткостроковій перспективі	$(ГК + ДЗ + З) < КЗ + КК$
	у довгостроковій перспективі	$(ГК + ДЗ + З) < КЗ + КК + ДК$

За результатами розрахунків необхідно надати оцінку фінансової стійкості підприємства.

Наступним етапом є аналіз ліквідності за даними балансу. Для аналізу ліквідності необхідно скласти баланс за формою, яка наведена в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Форма ліквідного балансу

Статті балансу	Рядки балансу
1. Найбільш ліквідні активи (А1)	1165-1167
2. Активи, які швидко реалізуються (А2)	1120, 1125-1155, 1160
3. Активи, які повільно реалізуються (А3)	1100, 1170
4. Активи, які важко реалізуються (А4)	1195
БАЛАНС	
1. Термінові зобов'язання (П1)	1605, 1610, 1615, 1620, 1630
2. Короткострокові пасиви (П2)	1600
3. Довгострокові пасиви (П3)	1595
4. Постійні пасиви (П4)	1495
БАЛАНС	
Платіжний надлишок або нестача:	
- поточна ліквідність	$A1 - П1$
- перспективна ліквідність	$A2 - П2$
- загальна ліквідність	$A3 - П3$

За результатами аналізу ліквідності балансу необхідно зробити висновки.

Наступним етапом аналізу є діагностика ймовірності банкрутства, яка може виконуватися за допомогою трьох методів:

- оцінка ймовірності банкрутства за допомогою аналізу обмеженого кола показників;
- оцінка ймовірності банкрутства за допомогою скорингового аналізу;
- оцінка ймовірності банкрутства за допомогою дискримінантних моделей Альтмана, Ліса, Таффлера.

В курсовій роботі необхідно визначити ймовірність банкрутства за допомогою аналізу обмеженого кола показників.

Для аналізу ймовірності банкрутства використовуються показники, які наведені в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4.

Показники, які використовуються для діагностики банкрутства

Найменування показника	Нормативне значення
Коефіцієнт поточної ліквідності	> 1,5
Коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом (відсоток власного оборотного капіталу у формуванні оборотних активів): <u>рядок 1195 форми 1 – рядок 1695 форми 1</u> рядок 1195 форми 1	> 50 %
Коефіцієнт відновлення (втрати) платоспроможності	

За результатами розрахунків необхідно зробити висновки щодо ймовірності банкрутства підприємства.

Наступним етапом є визначення ймовірності банкрутства за допомогою аналізу інтегральних показників, розрахованих на базі скорингового аналізу.

Для скорингового аналізу розраховуються наступні показники:

- рентабельність сукупного капіталу, %;

- коефіцієнт поточної ліквідності;
- коефіцієнт фінансової незалежності.

За результатами розрахунків необхідно визначити клас рівня платоспроможності, до якого відноситься підприємство, за звітний та попередній періоди, згідно із таблицею 2.5.

Таблиця 2.5

Класи підприємств за рівнем платоспроможності

Показники	I клас	II клас	III клас	IV клас	V клас
Рентабельність сукупного капіталу, %	30 % і вище – 50 балів	від 29,9 % до 20 % – 35 балів	від 19,9 % до 10 % – 20 балів	від 9,9 % до 1% – 5 балів	менше 1% – 0 балів
Коефіцієнт поточної ліквідності	2,0 і вище – 30 балів	від 1,99 до 1,7 – від 29,9 до 20 балів	від 1,69 до 1,4 – від 19,9 до 10 балів	від 1,39 до 1,1 – від 9,9 до 1 балу	1 і нижче – 0 балів
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,7 і вище – 20 балів	від 0,69 до 0,45 – від 19,9 до 10 балів	від 0,44 до 0,3 – від 9,9 до 5 балів	від 0,29 до 0,20 – від 5 до 1 балу	менше 0,2 – 0 балів
Межі класів	100 балів	від 99 до 65 балів	від 64 до 35 балів	від 34 до 6 балів	0 балів

I клас – підприємство з добрим запасом фінансової стійкості, який дозволяє бути впевненими ;

II клас – підприємства, що демонструють деякий ступінь ризику із заборгованості, але ще не розглядаються як ризиковані;

III клас – проблемні підприємства;

IV клас – підприємства з високим ризиком банкрутства навіть після вживання заходів з фінансового оздоровлення; кредитори ризикують втратити свої кошти і відсотки;

V клас – підприємства високого рівня ризику, практично неплатоспроможні.

Далі слід надати характеристику підприємству, згідно цієї класифікації, відобразити причини, які викликали зміни, та визначити ймовірність банкрутства.

Після цього необхідно визначити ймовірність банкрутства підприємства, що розглядається, за допомогою дискримінантних моделей Альтмана, Ліса, Таффлера.

Модель Альтмана визначення кредитоспроможності суб'єктів господарювання:

$$Z = 1,2X_1 + 1,4X_2 + 3,3X_3 + 0,6X_4 + 1,0X_5, \quad (5.1)$$

де X_1 – відношення власного оборотного капіталу до суми активів;

X_2 – відношення нерозподіленого прибутку до суми активів;

X_3 – відношення прибутку до сплати відсотків до суми активів;

X_4 – відношення ринкової вартості власного капіталу до позикового капіталу;

X_5 – відношення виручки до суми активів.

Якщо $Z < 1,81$, то це ознака великої ймовірності банкрутства; якщо $Z > 2,7$, то це свідчить про низьку вірогідність банкрутства.

Модифікована модель Альтмана для компаній, акції яких не котируються на ринку:

$$Z = 0,717X_1 + 0,847X_2 + 3,107X_3 + 0,42X_4 + 0,995X_5, \quad (5.2)$$

де X_4 – відношення балансової вартості власного капіталу до позикового капіталу.

Граничне значення Z при цьому дорівнює 1,23.

Модель Ліса:

$$Z = 0,063X_1 + 0,092X_2 + 0,057X_3 + 0,001X_4, \quad (5.3)$$

де X_1 – відношення оборотного капіталу до суми активів;
 X_2 – відношення прибутку від реалізації до суми активів;
 X_3 – відношення нерозподіленого прибутку до суми активів;
 X_4 – відношення вартості власного капіталу до позикового капіталу.
Граничне значення дорівнює 0,037.

Модель Таффлера:

$$Z = 0,53X_1 + 0,13X_2 + 0,18X_3 + 0,16X_4, \quad (5.4)$$

де X_1 – відношення прибутку від реалізації до суми короткострокових зобов'язань;

X_2 – відношення оборотних активів до суми зобов'язань;

X_3 – відношення короткострокових зобов'язань до суми активів;

X_4 – відношення виручки до суми активів.

Якщо $Z > 0,3$, то це свідчить про непогані довгострокові перспективи; якщо $Z < 0,2$, то це є ознакою існування вірогідності банкрутства.

За результатами розрахунків за кожною з наведених моделей необхідно зробити відповідні висновки.

Наприкінці роботи потрібно зіставити результати діагностики банкрутства, отримані за різними методами, та запропонувати заходи для поліпшення фінансового стану підприємства.

2.6. Висновки

У висновках у стислому вигляді наводяться основні результати роботи, надається їхня оцінка, вказуються можливості використання та значущість виконаної роботи.

Висновки як структурна частина курсової роботи не нумерується. Текст висновків може бути поділений на пункти (у вигляді переліку), орієнтовний обсяг – 1 - 2 сторінки.

2.7. Перелік посилань

У переліку посилань наводяться усі джерела інформації, що були використані в роботі з обов'язковим посиланням на них в тексті курсової роботи – номер використаного джерела у квадратних дужках.

Не допускається вносити в перелік джерела, на які в роботі не було посилань.

Бібліографічні описи джерел інформації наводяться відповідно чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи [1]. Бажана кількість джерел – 10 - 15, орієнтовний обсяг переліку посилань – 1 - 2 сторінки.

2.8. Додатки

При наявності матеріалів, які є необхідними, але не можуть бути послідовно розташовані в основній частині роботи (наприклад, через великий обсяг чи специфічні способи відтворення), їх розміщують в додатки. Для курсової роботи з дисципліни “Фінансовий аналіз” для студентів напряму 6.030509 – облік і аудит такими матеріалами можуть бути великі аналітичні таблиці з розрахунками, методика розрахунку фінансових коефіцієнтів та ін.

Наявність додатків в роботі не є обов'язковою, їх обсяг не нормується, але бажано не перевищувати 10 сторінок.

ЛІТЕРАТУРА

1. Методичні вказівки до організації виконання дипломних проектів і робіт для студентів усіх спеціальностей і форм навчання / Укл.: А.К.Тараканов, Г.О.Білай, І.І.Бойко та ін. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2001. – 75 с.
2. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій, ділова гра на прикладі металургійного підприємства: навч. посіб. / Н.Г. Шпанковська, Г.О. Король, К.Ф. Ковальчук та ін.; за ред. К.Ф. Ковальчука. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 328 с.
3. Бочаров В.В. Финансовый анализ: учебн. пособ. – С.-Пб.: «Питер», 2009. – 240 с.
4. Методичні вказівки до виконання імітаційних вправ з дисципліни „Фінансовий аналіз” для студентів спеціальності 6.050104 – фінанси / Укл.: Р. Б. Сокольська, В. Д. Зелікман, Ю. О. Распопова. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2007. – 42 с.
5. Основи фінансового аналізу/ Я.І. Єлейко, О.М. Кандибка, М.Л. Лапішко, Т.С. Смовженко. – Львів: ЛБІ НБУ, 2000. – 141 с.
6. Рейтинговый экспресс-анализ финансового положения предприятия / Я.С. Мелкумов, И.С. Дерюгин, И.С. Жаринова, А.Б. Цейтлин. – М.: АО Бизнес-школа «Интел-Синтез», 1995. – 13 с.
7. Финансовый анализ: учебное пособие / Н.Н. Селезнева, А.Ф. Ионова. – М.: ТК Велби, Проспект, 2006. – 624 с.
8. Сокольська Р.Б., Зелікман В.Д., Акімова Т.В. Фінансовий аналіз: Конспект лекцій. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2006. – 37 с.
9. Практикум по разработке бизнес-плана и финансовому анализу предприятия: учебное пособие / Л.Ф. Сухова, Н.А. Чернова. – М.: «Финансы и статистика», 2007. – 160 с.
10. Финансы предприятий: Учебник для вузов / Н.В. Колчина, Т.Б. Поляк, Л.П. Павлова и др. – 2-е изд., перераб. и доп. / М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 447 с.
11. Методика финансового анализа: Учебн. пособие / А.Д. Шеремет, Р.С. Сайфулин, Е.В. Негашев. – М.: Инфра-М, 2000. – 208 с.

12. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятий: Учеб. пособие. – Минск: Новое знание, 2002. – 704 с.
13. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента. – Т. 2. – К.: Ника-Центр, Эльга, 1999. – 678 с.
14. Финансовый менеджмент / Под ред. акад. Г.Б. Поляка. – М.: Финансы, ЮНИТИ, 1997. – 426 с.
15. Уткин Э.А. Финансовый менеджмент: Учеб. для вузов. – М.: Зерцало, 1998. – 371 с.
16. Фінансова звітність за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Практичний посібник. – Д.: ООО “Баланс-клуб”, 2000. – 368 с.
17. Ковалев В.В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности. – М.: Финансы и статистика, 1995. – 432 с.
18. Савчук В.П. Финансовый менеджмент предприятий: прикладные вопросы с анализом деловых ситуаций. – К.: Издательский дом “Максимум”, 2001. – 600 с.
19. Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С. Методика финансового анализа. – М.: ИНФРА-М, 1995. – 176 с.
20. Русак Н.А., Русак В.А. Финансовый анализ субъекта хозяйствования: Справ. пособие. – Минск: Выш. шк., 1997. – 309 с.
21. Савчук В.П. Финансовый анализ деятельности предприятия: Учеб. пособие. – Днепропетровск: НМетАУ, 1999. – 202 с.
22. Бригхем Ю., Гапенски Л. Финансовый менеджмент: Полный курс: В 2-х т. / Пер. с англ. под ред. В.В. Ковалева. – СПб.: Экономическая школа, 1999. – Т. 2. – 669 с.
23. Тренев Н.Н. Управление финансами: Учебное пособие. – М.: Финансы и статистика, 1999. – 496 с.: ил.
24. Перар Ж. Управление финансами: с упражнениями / Пер. с фр. – М.: Финансы и статистика, 1999. – 360 с.: ил.
25. Финансовый менеджмент: теория и практика: Учебник / Под ред. Е.С. Стояновой. – М.: Перспектива, 1996. – 405 с.
26. Балабанов И. Т. Основы финансового менеджмента. Как управлять капиталом? – М.: Финансы и статистика, 1992. – 315 с.

27. Финансы предприятий / О.С. Галушко, Г.О. Крамаренко, И.Л. Сазонец и др. – Днепропетровск: НГА Украины, ДАУБП, 1998. – 255 с.
28. Стоянова Е.С. Финансовый менеджмент. Российская практика. – М.: Перспектива, 1994. – 194 с.
29. Харламова Г.В., Ларикова Л.Ф., Ляхов А.И. Практическое пособие бухгалтеру-менеджеру. – Харьков: Основа, 1993. – 224 с.
30. Кондраков И. П. Бухгалтерский учет, анализ хозяйственной деятельности и аудит в условиях рынка. – М.: Перспектива, 1992. – 475 с.
31. Роменов А.И., Лукасевич И.Я. Оценка коммерческой деятельности предпринимательства. Опыт зарубежных корпораций. – М.: Финансы и статистика. Банки и биржи, 1993. – 76 с.
32. Стоянова Е.С. Финансовый менеджмент. – М.: Перспектива, 1993. – 268 с.
33. Белуха Н.Т. Аудит финансового состояния предприятия // Бухгалтерский учет и аудит. – 1994. – № 5. – С. 14 – 17.
34. Баканов М.И., Шеремет А.Д. Теория экономического анализа. – М.: Финансы и статистика, 1993. – 288 с.: ил.
35. Бухгалтерский анализ. (Рекомендовано Институтом банковского дела). Перевод с англ. / Под ред. М. А. Гольцберга и Л. М. Хасан-Бек. – К.: Основы, 1993. – 428 с.
36. Крылова Т.Б. Выбор партнера: анализ отчетности капиталистического предприятия. – М.: Финансы и статистика, 1991. – 160 с.
37. Патров В.В., Ковалев В.В. Как читать баланс. – М.: Финансы и статистика, 1993. – 256 с.
38. Родионова В.М., Федотова М.А. Финансовая устойчивость предприятия в условиях инфляции. – М.: Перспектива, 1995. – 98 с.
39. Четыркин Е.М. Методы финансовых и коммерческих расчетов. – М.: Дело, 1992. – 320 с.
40. Шеремет А.Д. и др. Методика финансового анализа предприятия. – М.: Юни-Глоб, 1992. – 80 с.

41. Едронова В.Н., Мизиковский Е.А. Учет и анализ финансовых активов: акции, облигации, векселя. – М.: Финансы и статистика, 1995. – 272 с.

42. Бернстайн Л.А. Анализ финансовой отчетности: теория, практика и интерпретация: Пер. с англ. / Научн. ред. перевода чл.-корр. РАН И.И. Елисеева. Гл. редактор серии проф. Я.В. Соколов. – М.: Финансы и статистика, 1996. – 624 с.: ил. – (Серия по бухгалтерскому учету и аудиту).

43. Стоянов Е.А, Стоянова Е.С. Экспертная диагностика и аудит финансово-хозяйственного положения предприятия. – К.: Аудит, 1993. – 248 с.

44. Хеддервик К. Финансово-экономический анализ деятельности предприятий. – М.: Финансы и статистика, 1996. – 462 с.

45. Осин В.А. Методика оценки финансового состояния предприятия // Свое дело. – 1994. – № 33. – С. 18 – 21.

Додаток А
ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОГО АРКУШУ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

Кафедра обліку і аудиту

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни **“Фінансовий аналіз”**
на тему

“Аналіз фінансової звітності підприємства”

Виконав:

(підпис)

студент групи ОА01-10-1
Іванов І. І.

Керівник:

(підпис)

доцент кафедри
обліку і аудиту
к.е.н. Сокольська Р.Б.

Дніпропетровськ – 2014

Додаток Б
ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ РЕФЕРАТУ

РЕФЕРАТ

Курсова робота: 28 с., 2 рис., 15 табл., 8 джерел , 1 додаток.

Об'єкт розробки – фінансова звітність підприємства.

Мета роботи – отримання результатів аналізу фінансового стану та результатів діяльності підприємства.

Методи, застосовані в роботі – горизонтальний та вертикальний аналіз, аналіз фінансових коефіцієнтів, аналіз балансу в агрегованому вигляді, аналіз ліквідності балансу, дискримінантний аналіз.

Проведено фінансовий аналіз форми 1 – Баланс та форми 2 – Звіт про фінансові результати. Встановлено, що ...

Результати роботи можуть бути використані при проведенні аналізу фінансової звітності на підприємствах та в фінансових установах.

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ, БАЛАНС, ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ, ГОРИЗОНТАЛЬНИЙ АНАЛІЗ, ВЕРТИКАЛЬНИЙ АНАЛІЗ, ФІНАНСОВІ КОЕФІЦІЄНТИ.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	3
1.1. Призначення курсової роботи.....	3
1.2. Вимоги, що пред'являються до курсової роботи.....	4
1.3. Видача завдання з курсової роботи та її захист.....	5
1.4. Тематика і структура курсової роботи.....	9
2. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	9
2.1. Титульний аркуш.....	9
2.2. Реферат.....	10
2.3. Зміст.....	10
2.4. Вступ.....	10
2.5. Спеціальна частина: аналіз фінансової звітності підприємства (форми 1 – Баланс та форми 2 – Звіт про фінансові результати).....	11
2.6. Висновки.....	20
2.7. Перелік посилань.....	21
2.8. Додатки.....	21
ЛІТЕРАТУРА.....	22
Додаток А ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОГО АРКУШУ.....	26
Додаток Б ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ РЕФЕРАТУ.....	27

Підписано до друку 24.02.2014. Формат 60x84 1/16. Папір друк. Друк плоский.
Облік.-вид. арк. 1,64. Умов. друк. арк. 1,62. Тираж 100 пр. Замовлення №18.

Національна металургійна академія України
49600, Дніпропетровськ-5, пр. Гагаріна, 4

Редакційно-видавничий відділ НМетАУ